

Milovan Pavlović

Koliko zaista učenici mogu da slobodno izraze svoje mišljenje u školi?

Razred: osmi

Ciljevi:

- Prepoznavanje nepoštovanja dečijih prava i učenje strategije zaštite;
 - Prepoznavanje i razumevanje važnosti prava deteta na slobodno izražavanje i realizaciju ličnih interesovanja kao suštinskih faktora razvoja identiteta i integriteta;
-

Ishodi:

- Učenik će biti u stanju da prepozna nepoštovanje dečijih prava;
 - Učenik će biti u mogućnosti da prepozna i razume važnost prava deteta na slobodno izražavanje;
-

Tok 1. časa

OSNOVNI POJMOVI O SLOBODI IZRAŽAVANJA ČAS ĆE BITI REALIZOVAN U KABINETU INFORMATIKE

Uvodni deo (5 min.):

Na početku časa vodi se razgovor na relaciji nastavnik – učenici, o tome kakva je uloga Učeničkog parlamenta u školi, šta su mediji i sloboda izražavanja. Nastavnik postavlja pitanja a učenici daju konstruktivne odgovore.

1. Da li Učenički parlament doprinosi razvoju kolektivnog odnosa i izgradnje partnerstva sa nastavnicima, stručnim saradnicima, direktorima i organima škole?
2. U koliko meri članovi Učeničkog parlamenta mogu slobodno da zastupaju svoje mišljenje i mišljenje ostalih učenika prilikom prisustvovanja na sednicama nastavničkog veće i sednicama školskog odbora?

3. U koliko meri Učenički parlament omogućava razvoj demokratske kulture?
4. Da li Učenički parlament omogućava bolju komunikaciju i podstiče donošenje zajedničkih odluka prihvatljivih za sve strane?
5. Šta su mediji?
6. Koje vrste medija poznajete?
7. Šta je po vama sloboda izražavanja i mišljenja?

Glavni deo (30 min.):

Projekcija video zapisa „Sloboda izražavanja“.

<https://drive.google.com/drive/folders/1YP9ElqDs5fT85tw2A-yWx22tgqBlemKd>

Video prilog u kome novinarka govori i nosi jaku emociju, strastveno zagovaranje slobode govora, bez zadržke, navođenje istorijskih činjenica, primera, događaja i ličnog doživljaja aktuelne političke scene, primera iz ličnog okruženja, dajući istovremeno i primer šta je to sloboda govora.

Analizu sadržaja video zapisa možemo započeti pitanjem o rečima kojih se učenici sećaju, a koje su bile posebno istaknute. Ukoliko učenici ne mogu da se sete svih reči, važno je da ih nastavnik ima unapred pripremljene. **Potom je korisno povesti razgovor o sličnostima i razlika koje su učenici uočili između onoga što je u video zapisu istakla sagovornica sa realnom slikom u školi koliko u stvari oni mogu slobodno da izraze svoje mišljenje.**

Završni deo (10 min.):

Nastavnik želi da podstakne učenike na razmišljanje i poziva ih da klikom otvore link na kome se nalaze pitanja koja se odnose na slobodu izražavanja a kreirana su u Gugl upitniku.

https://docs.google.com/forms/d/1dEbWoeoCxr0TJG0hafyu-rWmo6hgYU_QJglvbux8zTZE/edit

Tok 2. časa

U ULOZI NOVINARA

Uvodni deo (10 min.):

Podela na timove.

Na početku časa će učenici biti uvedeni u aktivnost. Biće im saopšteno da će biti novinari koji će pisati vest o slobodi izražavanja mišljenja u školi (zastupljenost i kršenje ovog prava). Pre nego što krenu sa vežbom, učenici će biti upozanti sa time kako vest treba da izgleda.

Prvo ih treba upoznati sa strukturom obrnute piramide – to znači da na početku daju najvažnije informacije, opšti pregled svih informacija, a kako vest ide prema kraju, stavljaju se manje važne informacije. Nakon toga, nastavnik ih upoznaje s time da postoji tzv. lead (jedna rečenica koju koristimo na početku vesti u kojoj koristimo 5 WH pitanja – Ko?, Šta?, Gde?, Kada?, Zašto?, Kako?). Dakle, prvi deo vesti je tzv. lead, drugi deo se sastoji od razrade odgovora na 5 WH pitanja, a treći deo – zadnji – sastoji se od informacija koje nisu toliko važne kao ove prethodne. U drugom delu razrade učenicima treba reći da je uobičajeno da srednji deo sadrži i izjavu osobe koja je sudelovala u događaju (npr. izjava učenika, učitelja, direktora, osobe koja je sudelovala u nečemu, itd.).

Glavni deo (30 min.):

Nakon što se učenicima predstavi teorijski okvir pisanja vesti, učenici se dele u četiri grupe. Potrebno im je reći da su oni sada novinari koji su zaposleni u redakciji jednog medija.

Svim učenicima „unutar redakcije” treba podeliti istu informaciju – **da napišu izveštaj o sličnostima i razlikam koje su uočili između onoga što je u video zapisu istakla sagovornica sa realnom slikom u školi koliko u stvari oni mogu slobodno da izraze svoje mišljenje.** Vest treba imati 10 rečenica. Učenicima treba reći da ne zaborave napisati naslov te da nacrtaju fotografiju. Nakon što

su završili s izradom vesti, učenici se pozivaju da predstave svoje radove.

Nakon svake predstavljene vesti, učenike treba pozvati da međusobno komentarišu.

Završni deo (15 min.):

Na kraju učenicima treba postaviti sledeća pitanja: Kako vam je bilo raditi ovu vežbu? Šta ste naučili iz nje? Šta ste primetili u svojim vestima? Šta je bilo slično, a šta je bilo različito? Mislite li da mediji manipulišu informacijama? Ako da, na koji način? Ako ne, zašto to mislite?

Tok 3. časa

IZRADA POSTERA

Uvodni deo (10 min.):

Ovaj čas je zamišljen kao završna faza svega onoga, što su učenici radili u okviru ove teme. Podeljeni u grupe kao na prethodnom času učenici će dobiti zadatak da urade poster u **Izili alatu**, gde će osmisliti kratke i jezgrovite poruke koje se odnose na slobodu izražavanja u školi. (Izili je alat za veoma jednostavno kreiranje postera. Poster se može praviti od „nule”, od početka ili korišćenjem gotovog šablona. Alat se nalazi na adresi i <https://www.easel.ly/> može se koristiti nakon kreiranja besplatnog naloga).

Učenicima će biti pojašnjeno da je poster snažno vizuelno sredstvo. Potrebno je da osmisle kratke poruke, izdvoje najvažnije podatke i elemente do kojih su došli prikom pisanja izveštaja. Dobar poster ima jasnu, jezgrovito osmišljenu poruku, vizuelno je privlačan i pregledan, lako se čita sa male udaljenosti a sadržaj na njemu je organizovan. Kada završe sa kreiranjem postera, mogu ga preuzeti u određenoj rezoluciji kao sliku.

Glavni deo (30 min.):

Učenici kreiraju poster u navedenom alatu. Nastavnik daje instrukcije i koordinira rad grupa.

Završni deo (5 min.)

Učenici će prezentovati postere koje su kreirali u navedenom alatu. Zatim će informisati prisutne na kojim mestima će posteri biti postavljeni u školi.

Za više materijala za pripremu časova i korisnih informacija o predmetu građansko vaspitanje posetite platformu Građanskog vaspitanja na <https://rc.gradjanske.org/gradjansko-vaspitanje/>.